

5. ČERVNA 2020

JAKO KAŽDÝ PÁTEK JSEM PRO VÁS PŘIPRAVIL STRUČNÝ PŘEHLED ZPRÁV
Z ČESKÝCH LITERÁRNÍCH LUHŮ A HÁJŮ:

Na webu H7O.cz jsem psal o [Bookfestu – festivalu malých nakladatelů](#), který se konal během minulého víkendu na pražské náplavce, a v souvislosti s tím také o Cechu nakladatelů i lehce nadějných vyhlídkách (A)VOID Floating Gallery. Podle organizátora akce Daniela Podhradského se součinnost Cechu nakladatelů zdárně vyvíjí a komunikovat začali i s kolegy a kolegyněmi sdruženými kolem platformy Knihex. Ivo Slavík a spolek Dvojka sobě, který „plovoucí galerii“ provozuje, pak podle Josefa Straky v jednání s magistrátem „utrpěli vítězství“ a bylo jim zatím umožněno pokračovat v činnosti – byť za zpřísněných podmínek – alespoň do konce tohoto roku.

„Ministerstvo kultury není nezajímavé, ovšem to, co na něm bylo zajímavé, bylo úplně něco jiného než kultura. Jen já jsem ten magor, že se ptám, co dělá ministerstvo kultury pro kulturu a umění. Podívejte se třeba na personální obsazení. Já tu mám jednoho člověka na divadlo, jednoho na hudbu, a přitom jinde ve světě mají jen na hudbu dvacet lidí. Jak je možné, že je to v zemích západní Evropy tak jiné? Když máme dnes administrovat peníze, potřebuji lidi odjinud, protože těch, co tu jsou, je málo a zhroutili by se. Já se ani nedivím nakladatelům, kteří se bojí, že budeme žádosti o dotace zpracovávat dlouho. Také bych se na jejich místě bál,“ prohlásil v rozhovoru pro Deník N ministr kultury [Lubomír Zaorálek](#).

Eliška Černá z Deníku N vyzpovídala také předsedu Svazu českých nakladatelů a knihkupců, spisovatele a nakladatele [Martina Vopěnku](#). „Je to pro mě nesmírně krátkozraký pohled, kdyby se takhle zachoval každý, Svaz přestane existovat a zákony, které se nás týkají, nebude

mít za naši profesi kdo připomínkovat. Není náhoda, že ty subjekty jsou malé. Tito lidé jsou mimosystémoví už tím, že vydávají často krásné, ale prodělečné knihy a svou práci dělají srdcem, za což si jich vážím. Vymezují se proti Svazu, ale kdyby si přečetli stanovy, věděli by, že když vstoupí, budou mít stejnou možnost ovlivnit dění, jako mají velcí hráči. Považoval jsem za velice nešťastné, že si malí nakladatelé zaštitění Knihexem v této době začali vyřizovat osobní účty. Samotný Knihex je skvělý projekt, ale teď není ta správná doba,“ řekl na adresu tzv. malých nakladatelů sdružených kolem platformy Knihex.

„Soukolí trhu se zadrhla a část překladatelů znenadání přišla o práci; další mají v překládání pokračovat, aniž by věděli, kdy a zda vůbec dostanou zapláceno, protože honoráře bývají až příliš často vázané na vydání knihy; jsou tací, kteří měli rozdělanou práci přerušit a nyní musejí ztrátu dohánět, protože se jejich tituly opatrně vracejí do edičních plánů; a část z nás dělá pro nakladatele, kteří jedou neohroženě dál, a nezbyvá než doufat, že jim to vydrží. Stav knižního průmyslu zrovna dvakrát nepřeje snahám o tolik potřebné zvýšení honorářů,“ napsal ve svém příspěvku pro internetový magazín Sarden překladatel a zakladatel facebookové skupin Tváře překladu [Roman Tilcer](#).

„Ministerstvo financí ale žádost odmítlo. Pokud ministerstvo kultury považuje pořízení objektu za nezbytný a prioritní krok, mělo by se zaměřit zejména na zdroje v rámci svého rozpočtu,“ řekl Deníku N mluvčí resortu Michal Žurovec. Ministerstvo kultury podle něj disponuje dostatečnými prostředky v rámci programu na obnovu kulturních památek,“ dočetli se čtenáři Deníku N v článku Elišky Černé přibližujícím nejnovější vývoj v [kauze Petrkov](#), o které jsem tu psal již dříve.

*

„Samozřejmě nemám vůbec jistotu, jestli bude o mou knihu stejný zájem, jaký by mohl být, kdyby tato situace nenastala. Ale právě proto jsem si ji přála vydat teď... Pokud se to nezkusí, pokud se budou věci vlivem okolností zastavovat, tak to k ničemu dobrému nepovede,“ řekla mi v rozhovoru pro Biblio, přílohu Literárních novin, spisovatelka [Lucie Faulerová](#), které nedávno vyšel v nakladatelství Torst druhý román s názvem Smrtholka.

Dobrá báseň je hudba sama o sobě – i tak přemýšlí o poezii, kterou zhudebňuje, zpěvačka a herečka [Monika Načeva](#). Album Zdivočelí koně s básnickými texty z 60. až 80. let minulého století inspirovalo její přátelství s Pavlem Zajíčkem. O nových písních i o svých začátcích v Praze mluvila Načeva ve vltavské Vízitce s Ondřejem Cihlářem.

Roman Ráž svá zralá životní léta těsněji spojil s jihem Čech a zejména s Třeboní, kde našel společně se svojí rodinou druhý domov v domečku pod hrází rybníka Svět. „Právě tady v Třeboni plyne čas klidněji. Mám pocit, že se tady nejen čas, ale vůbec všechno měří vodou, která už protékla Světem do Zlaté stoky! Jako by ten čas odpočítávala. A nad tím vším se majestátně vypínají staleté duby, shovívavě shlížejí na to, co děláme, a říkají si: No, snažte se, snažte, to všechno tady už stejně bylo! A právě v tom je pro mě asi věčné kouzlo těchto

krásných míst,“ řekl spisovatel a scenárista [Roman Ráž](#) v rozhovoru pro budějovický Český rozhlas.

Píše rychle a psaní je pro ni mentální hygiena. Žije v Berlíně, v sobotu chodí jezdit na kajaku a na vysoké škole měla spor se svým pedagogem Antonínem Přidalem, který ji neodpustil, že si popletla žánry. I o tom ve vltavské Vizitce mluvila s Markétou Kaňkovou spisovatelka [Dora Kaprálová](#).

„My, malí nakladatelé jsme se více semkli, přimkla se k nám i nezávislá knihkupectví, různé literární asociace, a společně přemýšlíme, jak podmínky pro nás všechny do budoucna zlepšit. Nemyslíme každý sám na sebe, ale máme vůli pokusit se o společné systémovější kroky. V narychlo vypsaném květnovém grantu MKČR (navzdory řadě stížností) se například podařilo zohlednit větší žánrovou pestrost, z čehož mám velkou radost a vnímám to jako první reálný posun literatury do 21. století,“ snažila se v rozhovoru pro web Kreativní Česko najít nějaká pozitiva na dopadu koronakrizy v knižní branži literární dokumentaristka a nakladatelka [Bára Baronová](#).

Epidemie COVID-19 a opatření podniknutá proti jejímu šíření se dotkla i tuzemských knihoven. Na to, jak poslední týdny ovlivnily chod té největší z nich, Národní knihovny ČR v Praze, a jakým výzvám bude čelit v nejbližších letech, jsem se v rozhovoru pro Literární noviny zeptal jejího generálního ředitele [Martina Kocandy](#).

„Příznivci arteterapie, muzikoterapie, dramaterapie či tanečně-pohybové terapie se domnívají, že umění léčit může. Výzkumné studie potvrdily blahodárné účinky i takzvané poetoterapie – expresivní terapie využívající poezii. Takže: verši ke zdraví?“ položila si otázku [Kateřina Zemanová](#) ve svém článku pro web ČT art.

*

V nakladatelství Akropolis vyšla poslední próza českého básníka a prozaika [Egona Bondyho](#) nazvaná Dlouhé ucho, která byla považována za ztracenou. Hlavním hrdinou je čínský filozof Dlouhé ucho, vytvořený dle předobrazu Lao-c', zakladatele taoismu. Autor vychází z nejstaršího historického záznamu o Lao-c'ovi, o němž však není jisté, zda je autentický.

Loupežníková lásky hra osudná – tak se jmenuje nová výstava v [Památníku Karla Čapka](#) na Strži ve Staré Huti u Dobříše. Začíná 2. června a potrvá až do 12. září 2020. Autoři výstavy nechají nahlédnout do soukromí bratří Čapků a přiblíží i dvě důležitá čapkovská výročí.

Nové číslo revue Souvislosti (1/2020), které vyjde 9. června, nabízí mimo jiné online zveřejněnou vzpomínkovou anketu [Za Vratislavem Jiljí Slezákem](#) (Božena Koseková, Tomáš Dimter, Michaela Jacobsenová, Věra Koubová, Václav Jamek, Daniela Fischerová, Hana Kofránková, Blanka Kostřicová, Mireia Ryšková, Tomáš Petráček, Pavel Mareš, Jan Šulc, Miloš Doležal).

Sedmisvazkový [Lexikon české literatury](#) je nyní celý ke stažení ve formátu PDF na webu Ústavu pro českou literaturu AV ČR v Edici E. V rámci akce Věda na doma už ve spolupráci s nakladatelstvím Academia dali k dispozici oba svazky publikace V obecném zájmu, V souřadnicích volnosti, V souřadnicích mnohosti, Lexikon české literatury, Slovník novější literární teorie a první svazek Vybraných spisů Vladimíra Macury Znamení zrodu a české sny.

Hostem letošního ročníku Festivalu spisovatelů Praha bude i spisovatel [Jiří Hájíček](#) navržený v roce 2018 na Státní cenu za literaturu (kterou poté odmítl), jehož nejnovější román Plachetnice na vinětech právě vychází v nakladatelství Host.

[Rezidenční pobyty pro překladatele žijící v České republice](#), spojené s udělením stipendia, nakonec získali Enrique Gutiérrez Rubio, Zuzana Henešová, Barbora Kolouchová, Michaela Škultéty a Weitao Wang. Tři pobyty se uskuteční v Brně a dva v Praze.

*

„Otcové píšou. Toto pozoruhodné tvrzení si dovoluujeme doložit mnoha výbornými důkazy v novém magazínu Ravt. V anketě se dočtete o tom, co to znamená mít děti/vnoučata a psát (případně spíš nepsat). Odpověděli Tomáš Čada, Ivo Harak, Dan Jedlička, Milan Hrabal, Radek Malý, Ivan Pasadena, Ladislav Puršl, Martin Skýpala, Jan Spěváček, Peter Sulej a Martin Švanda. Rodinné Pádlo vám na břeh podá Lukáš Novosad. V rozhovoru s Vojtěchem Kučerou odhalíme, jak vznikají půvabné texty, které publikuje na Facebooku Adalbert Kadeř. Do básní samotných se pak můžete v tomto Ravtu také začíst. Poprvé se v Ravtu představuje básník Jakub Nykos Ouhrabka a pomyslnou tečkou čísla jsou texty věnované dětem, které nám laskavě poskytl Vít Slíva. Těšíme se s Lukáš Senft na vaše ohlasy. P.S.: Žádné obavy, ani matky neuniknou,“ představila obsah nového čísla internetového magazínu [Ravt](#) (11/2020) jeho editorka Jitka Bret Srbová.

„O údajné polské čechofilii se občas mluví i v Česku. Podle průzkumu veřejného mínění mají Poláci Čechy velice v oblibě. Na důvody se nikdo neptá, ale pravděpodobně za ně může švejkovský stereotyp veselého, lehce ironického Čecha a české hospodské kultury. Tento pozitivní stereotyp – o němž zajímavě píše Mariusz Surosz ve svém sloupku pro polsko-české číslo Revue Prostor – se nepromítá do hlubokých znalostí české kultury, je to spíš soubor naivních představ, jejichž význam se pomalu vyprazdňuje,“ napsala v úvodu své studie o [polské čechofilii a čtenářství](#) pro web Českého literárního centra básnička a překladatelka Zofia Bałdyga. Tamtéž vyšel i rozhovor o recepci české literatury v Polsku, který se [Zofii Bałdygou](#) vedla Olga Stehlíková.

„Na konci května vyšly naposledy Literární noviny. Ohrožené – sebou i zvenku, státem i trhem – byly vlastně ale téměř po celou dobu své dlouhé existence, u níž je vůbec těžké říct, kdy byly stále ještě týmž časopisem a kdy časopisem zcela jiným, jen vydávaným pod týmž jménem.“ O dalším z konců [Literárních novin](#) napsal pro web H7O.cz politik a novinář Matěj Stropnický, který v tomto listu mezi lety 2003–2009 rovněž působil.

V červnu uplyne pět let od smrti spisovatele, esejisty, publicisty a významného představitele české kultury disentu Ludvíka Vaculíka. Autora románů Sekyra nebo Český snář, zakladatele samizdatové edice Petlice, autora manifestu Dva tisíce slov připomíná Vltava fejetonem [Odvážnému štěstí přeje](#) v autorském podání. V textu psaném původně pro časopis Reflex Ludvík Vaculík rekapituluje některé své zásadní společenské činy: projev na IV. sjezdu Svazu československých spisovatelů, Dva tisíce slov, edici Petlice, podpis Charty 77, samizdatové fejetony. Zamýšlí se nad povahou odvahy a statečnosti (i ve vztahu k vlastnímu životu) a vzpomíná také na spisovatele Karla Pecku, který byl za totality na dlouhá léta uvězněn.

*

A na závěr jako obvykle několik tipů na zajímavé knižní novinky...

[Václav Vaněk: Obrazy života v české literatuře \(nakl. FF UK\)](#)

Kniha je výběrem z autorových textů z posledního desetiletí, které se zabývají českou literaturou 19. a počátku 20. století. Pokouší se v nich obhlédnout, popsat a klasifikovat některé oblasti, jež dosud zůstávaly stranou pozornosti literární historie nebo byly v minulosti z různých příčin marginalizovány: např. obrozená historická povídka, humoristická produkce okolo roku 1848, fantazijní a fantastická próza z přelomu 19. a 20. století, beletristické reflexe první světové války. V dalším typu studií se komparativním způsobem věnuje textům, které spojuje příbuznost žánrová (venkovská próza, epistolární satira) nebo blízkost tematická (motiv snu v obrozené próze, literární obraz revolučních událostí roku 1848 apod.). Detailnější interpretace jsou věnovány tvorbě jednotlivých autorů (rané povídky Jana Nerudy, epika Jaroslava Vrchlického) nebo konkrétnímu celku textů (časopis Obrazy života). Z rámce koncipovaného souboru se vymyká úvodní studie, která z textologické perspektivy analyzuje beletristickou pozůstalost Karla Havlíčka a upozorňuje na historickou podmíněnost a účelovost její recepce a prezentace.

[Petr Čichoň: Lanovka nad Landekem \(nakl. Host\)](#)

Nový autorův román přivádí čtenáře na Hlučínsko, do česko-polského pohraničí. Odehrává se v blízké budoucnosti, kdy se z Evropské unie stává federace. Slévač Johan Kott a hornice Truda Lassová žijí v domcích pod landeckou skálou na periférii Ostravy. Šle, slévačské kalhoty a obnošená košile, to je Johan. Je šťastný, když si může vyjít na zahradu, kde v rybníku chová zlaté rybky a chladí pivo, které s Trudou popíjejí. Jejich pokojný život je však narušen stavbou lanovky, jež má spojit bývalý průmyslový areál Dolních Vítkovic s vrchem Landek. Johanova dcera se po rozvodu vrací domů a častěji přijíždí také Trudin syn, jehož manželka, předsedkyně polské separatistické strany Liga Slezska, byla za záhadných okolností zavražděna. Rázovitý svět Hlučínska přibližuje i prajzský dialekt.

[Goran Marković: Česká škola neexistuje \(přel. Silvia Matušová, nakl. NAMU\)](#)

Kniha Česká škola neexistuje přináší jedinečný pohled na Československo očima cizince, který v Praze prožil jedno z nejdůležitějších období svého života. Goran Marković (*1946), velká osobnost jugoslávské, resp. srbské kinematografie, studoval režii na FAMU v druhé polovině šedesátých let. Několik let po absolutoriu sepsal reflexi období, které bylo

výjimečné nejen pro něj, ale i pro jeho druhou vlast. Autor komentuje každodennost socialistické společnosti i rozhodující úsek československých dějin kulminující v roce 1968. Ve stejné době zažívala období své největší slávy filmová fakulta, když na ní do počátku normalizace vyučovali například spisovatel Milan Kundera nebo režisér Elmar Klos. Mimořádné ovzduší přineslo mimo jiné i zvýšení počtu zahraničních zájemců o studium. Mezi nimi tvořili významnou skupinu studenti z Jugoslávie. Jejich „podezřelá“ přítomnost vyvolávala řadu nečekaných situací. Popis těchto peripetií se v Markovićově podání mísí se zábavnými historkami ze života mladého muže. První české vydání je rozšířeno o trefnou předmluvu autorova pražského spolužáka, filmaře Rajka Grliće. Text knihy, sepsaný před více než čtyřiceti lety, významně aktualizuje také rozsáhlý rozhovor. Dosud aktivní režisér, scenárista a dramatik v něm líčí svou uměleckou dráhu i politickou situaci v zemích bývalé Jugoslávie.

[Andrés Barba: Město světla \(přel. Anežka Charvátová, nakl. Paseka\)](#)

V jihoamerickém městě San Cristóbal se náhle objeví skupina 32 dětí. Nejstarším je třináct let, mluví neznámým jazykem, oblečené jsou ale současně. Nemají vůdce, chovají se jako roj včel. Skupina se sice dopouští výtržností, ale zpočátku jde jen o drobné přestupky a nedorozumění. Každý večer navíc děti mizí v pralese, kde mají nejspíš svůj úkryt. Když se ovšem šéf místního sociálního úřadu pokusí jedno z dětí chytit, ostatní ho začnou zuřivě bránit a později dojde k prvnímu vážnému napadení. Policie pročesává okolní prales několik dní, ovšem bez úspěchu. Zdá se, že tlupa nadobro odešla. Pak ale začnou mizet i děti občanů městečka San Cristóbal. Román španělského autora spojuje sociální naléhavost s tajemnou atmosférou a díky tomu bývá přirovnáván jak ke slavné knize Pán much, tak i k tvorbě Javiera Mariáse.

[Jiří Hájíček: Plachetnice na vinětách \(nakl. Host\)](#)

Marie, rozvedená sedmačtyřicetiletá docentka literatury, se přes léto ocitá v poloprázdném bytě své sestry v Českém Krumlově. Dojíždí odtud na venkov za těžce nemocnými rodiči a ve volných chvílích brouzdá mezi davy turistů krumlovskými uličkami. Seznámí se přitom s mladičkým knihkupcem Filipem. Jejich začínající románek dýchá atmosférou horkého července a četnými literárními konotacemi. Marie však chce především urovnat vztahy se svou sestrou a postarat se o rodiče – dominantního otce a mírnou, obětavou matku. A vyrovnat se se svou osamělostí. Tu vnímá jako uvíznutí v čase, kdy na ni z minulosti doléhají vzpomínky – a z druhé strany vyhlídky na stáří. V rodinné tradici silných mužských vzorů Marie přemítá o tom, co bylo, a současně se ptá, jak žít dál a co si počít se „shakespearovskou láskou“...

Petr Nagy

Půlnoční Noviny P. N. naleznete na webu [Literární poustevna](#) či v Poznámkách na facebookové stránce [Literární poustevna Petra Nagye](#) a případným zájemcům je budu milerád pravidelně zasílat e-mailem ve formátu PDF (pište na poselpulnoci@seznam.cz).